

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

ІНСТИТУТ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ПЛАНУВАННЯ

Адреса: 01054, м. Київ, вул. Ярославів Вал, буд. 13/2, корп. Б тел. (066) 783-72-24 e-mail: iotp.office@gmail.com

с. ЛИТВИНІВКА

Біловодський район Луганської області

ЗВІТ

**ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ ДОКУМЕНТУ
ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ -
ГЕНЕРАЛЬНОГО ПЛАНУ ТА ПЛАНУ ЗОНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ
(ЗОНІНГУ)**

Директор

Т.П. Мазур

Головний архітектор проекту

А.С. Морозік

КИЇВ-2020

Зміст

Методологія стратегічної екологічної оцінки	3
Розділ 1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування	4
Розділ 2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено	5
Земельні ресурси та ґрунти	8
Акустичний режим	9
Радіаційний фон	9
Електромагнітне забруднення	10
Поводження з відходами	10
SWOT-аналіз екологічної ситуації довкілля	11
Розділ 3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	11
Розділ 4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	16
Розділ 5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативного впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування	18
Розділ 6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків	22
Розділ 7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування	25
Заходи щодо покращення стану здоров'я населення	28
Розділ 8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)	28
Розділ 9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	30
Екологічні індикатори для моніторингу реалізації рішень документу державного планування	34
Розділ 10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)	37
Розділ 11. Резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-10 цієї частини, розраховане на широку аудиторію.	37
ДОДАТКИ	40

Методологія стратегічної екологічної оцінки Нормативно-правова база проведення СЕО в Україні

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про основні засади (Стратегію) державної екологічної політики на період до 2030 року» (ухвалено Верховною Радою України від 28 лютого 2019 року). В цьому законі СЕО згадується в основних принципах національної екологічної політики, інструментах реалізації національної екологічної політики та показниках ефективності Стратегії.

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція ЕСПО), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

У 2012 році Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 17.12.2012 р. №659 затверджено «Базовий план адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базовий план апроксимації)». Зокрема, відповідно до цього плану потрібно привести нормативно-правову базу України у відповідність до вимог «Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище». 21 лютого 2017 р. у Верховній Раді України було зареєстровано нову редакцію законопроекту «Про стратегічну екологічну оцінку» (реєстраційний № 6106). Метою законопроекту є встановлення сфери застосування та порядку здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування на довкілля. Законопроект, розроблений на виконання пункту 239 плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, спрямований на імплементацію Директиви 2001/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 р. про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля.

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» був прийнятий Верховною Радою України 20 березня 2018 року та 10 квітня 2018 року підписаний Президентом України. Даний Закон вступив в дію з 12 жовтня 2018 року. Відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» в Україні впроваджується механізм стратегічної екологічної оцінки (СЕО), який діє в країнах Європейського Союзу та передбачає, що всі важливі документи, зокрема, державні програми, містобудівна документація, тощо, повинні, у першу чергу, проходити стратегічну екологічну оцінку з урахуванням необхідних імовірних ризиків тих чи інших дій для довкілля.

Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України № 296 від 10.08.2018 затверджені методичні рекомендації з стратегічної екологічної оцінки, які рекомендовані для використання центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, спеціалістами і науковцями, залученими до консультацій, а також представниками громадськості, які будуть брати участь у стратегічній екологічній оцінці. Відповідно до Постанови КМУ від 23 січня 2019 р. № 45, до ряду Постанов Кабінету Міністрів України було внесено зміни, які зумовлюють застосування стратегічної екологічної оцінки для документів державного планування, зокрема до генеральних планів та планів зонування території (зонінгів) та можливості фінансування процедури СЕО з фондів місцевих бюджетів.

Забезпечення доступу та врахування думки громадськості під час розроблення генерального плану та плану зонування та здійснення СЕО

Задля попереднього вивчення думки жителів Біловодського району щодо проекту документу державного планування - «Генеральний план та план зонування території (зонінг) с. Литвинівка Біловодського району Луганської області» було поінформовано про початок здійснення процедури стратегічної екологічної оцінки проекту «Генеральний план та план зонування території (зонінг) с. Литвинівка Біловодського району Луганської області». В рамках проведення процедури стратегічної екологічної оцінки проекту «Генеральний план та план зонування території (зонінг) с. Литвинівка Біловодського району Луганської області» було складено Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки та опубліковано її в ЗМІ, а саме:

- На офіційному сайті Біловодської селищної ради за посиланням: <http://belovodsk-rada.gov.ua/>

Протягом громадського обговорення заяви про визначення обсягу стратегії екологічної оцінки (15 календарних днів) звернень, зауважень та пропозицій від громадськості не надходило.

Розділ 1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування

Генеральний план та план зонування є містобудівною документацією місцевого рівня, що визначає принципові вирішення розвитку, планування, забудови та іншого використання території населеного пункту.

За обсягом та змістом проект містобудівної документації «Генеральний план та план зонування території (зонінг) с. Литвинівка Біловодського району Луганської області». відповідає діючому законодавству України у галузі містобудування та вимогам Державних будівельних норм: ДБН Б.1.1-15:2012 «Склад та зміст генерального плану населеного пункту»; ДБН Б.2.2-12:2018 «Планування і забудова територій».

Вихідними даними для розробки містобудівної документації слугували:

- дані топографічного знімання території у масштабі 1:2000 у державній геодезичній системі координат УСК-2000;
- дані Публічної кадастрової карти України;
- дані органів місцевого самоврядування із основними показниками та характеристиками існуючого стану, структури, динаміки та перспективи розвитку житлового фонду, населення, об'єктів громадського обслуговування, промислових та сільськогосподарських підприємств, комунального господарства, соціально-економічного та територіального розвитку населеного пункту інші документи та матеріали, надані сільською радою;
- містобудівна документація «Схема планування території Луганської області».

Генеральним планом с. Литвинівка визначено:

- основні принципи і напрямки планувальної організації та функціонального призначення території;
- перспективну чисельність населення, обсяги та структуру нового житлового будівництва;

- території, необхідні для подальшого розвитку населеного пункту, а також пропозиції щодо зміни меж населеного пункту;
- пропозиції щодо формування мережі об'єктів громадського обслуговування населення, що забезпечують соціально-гарантований рівень життя згідно з державними будівельними нормами;
- організацію вулично-дорожньої та транспортної мережі,
- напрями розвитку інженерної інфраструктури, інженерної підготовки і благоустрою;
- заходи з охорони навколишнього природного середовища, охорони та збереження культурної спадщини.

Основні показники генерального плану та плану зонування території (зонінгу) с. Литвинівка відповідно до завдання розраховані на двадцятирічний період.

Містобудівна документація виконана відповідно до Земельного кодексу України, Водного кодексу України, Лісового кодексу України, Законів України «Про основи містобудування», «Про регулювання містобудівної діяльності», «Про генеральну схему планування території України», «Про благоустрій населених пунктів», «Про землеустрій», «Про охорону культурної спадщини», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про природно-заповідний фонд», «Про стратегічну екологічну оцінку», діючих Державних будівельних норм (ДБН Б.2.2-12:2019, ДБН Б.1.1-15:2012 та інших), нормативно-правових актів та нормативно-методичних положень Міністерства розвитку громад та територій України. «Генеральний план та план зонування території (зонінг) с. Литвинівка Біловодського району Луганської області» виконано з урахуванням даних державного земельного кадастру на паперових і електронних носіях на оновленій картографічній основі в цифровій формі як набори профільних геопросторових даних і єдиній системі класифікації та кодування об'єктів будівництва для формування баз даних містобудівного кадастру.

Розділ 2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено

Місцезнаходження. Населений пункт розташований у східній частині Луганської області у межах Біловодської селищної ради.

Рельєф. Відповідно схеми інженерно-геологічного районування України територія села відноситься до категорії підвищеної складності будівельних умов освоєння. Переважна частина території має сприятливі для забудови умови - відносно пологі поверхні. Територія Луганської області представляє собою переважно хвилясту рівнину на лівобережній частині долини Сіверського Донця. На півдні розташований Донецький кряж. В лівобережній частині області простягається Старобільська рівнина.

На крайній півночі в межі області заходять вибалки Середньоруського узгір'я. Абсолютні висоти тут поступово знижуються (від 216 до 50 м) на південь і південний захід до долини Сіверського Донця. Вздовж лівого берега ріки тягнеться порівняно неширока (16-18 км) терасова рівнина, вкрита, головним чином пісками, місцями сформованими в дюни.

Найбільш характерною рисою Донецького кряжа є чергування пагорбкуватих водороздільних площин з глибокими крутобережними річковими долинами і сухими

балками. Найвища точка – Могила Мечетна – 367 м. В долині рік Міуса й Нагольної висота Донецького кряжа знижується і східні схили переходять в Приазовську берегову рівнину. Північні схили кряжа поступово знижуються в напрямі до Сіверського Донця.

Клімат. Клімат помірно-континентальний, з жарким сухим літом, і порівняно теплим малосніжним з відлигами зими. Максимальна температура: +40 градусів за Цельсієм, мінімальна: –39 градусів. Опади розподіляються по місяцях нерівномірно, район відноситься до зони ризикованого землеробства.

Температурний режим нестійкий і протягом року характеризується значними коливаннями. Зміна сезонів здійснюється поступово, без різких перепадів. Тривалість безморозного періоду 150 – 170 днів. Найхолодніший місяць – січень, найтепліший – липень. Середня багаторічна температура січня становить - 3,80С, липня – + 22,40С. Атмосферні опади випадають в основному у вигляді дощу та розділяються у часі дуже нерівномірно. За рік у середньому випадає 418 - 476 мм опадів. Сніговий покрив дуже малий. Максимальна потужність 15 - 20 см, а в окремі зими відсутній. Середньо багаторічне промерзання ґрунту складає 0,5 - 0,7 м. Для території характерне частково повторення сильних вітрів східного напрямку. Із східними вітрами влітку пов'язані суховії, а взимку – завірюхи та сніговії.

Гідрогеологічні умови. Луганська область розташована на сході України у басейні середньої течії річки Сіверський Донець підконтрольній території України розташована у межах басейну Сіверського Дінця – основної і найбільшої річки області, яка із загальної довжини 1073 км на протязі 233,9 км перетинає область з північно-західного у південно-східному напрямку. Загальна водозбірна площа річок басейну Сіверського Дінця на підконтрольній території становить 18,07 тис.кв.км, де протікають 5 з 7-ми середніх річок, це лівобережні притоки – Красна, Айдар, Деркул, Повна та верхня частина Луганки, загальною довжиною 514,5 км, та 50 малих річок загальною довжиною 1150,6 км. Крім цього протікає 50 струмків середньою шириною від 1,5 до 4 м загальною довжиною 183,3 км. Річкова мережа в області слабо розвинута, коефіцієнт гущини річкової мережі складає 0,11 км/кв. км, що нижче середнього по Україні (0,39 км/кв. км), найслабше розвинута в басейні р. Деркул.

Гідрологічні умови. Поверхневі води с. Литвинівка представлені р. Бишкінь (Сухий Обитік) за межами населеного пункту.

В межах території проектування, стаціонарні гідрологічні спостереження не проводились.

Ґрунтовий покрив.

У північній частині області поширені чорноземи звичайні середньо- та малогумусні. в південній – чорноземи звичайні середньо- та малогумусні, дернові щепенуваті ґрунти, в долині Сіверського Дінця – чорноземні, дернові піщані ґрунти. Щорічне формування надземної та підземної маси рослинного походження та її розкладання в умовах недостатньої вологи обумовлюють значну кількість гумусу, глибина якого варіюється від 50 до 130 см.

Еколого-містобудівна оцінка

Розділ розроблений відповідно до вимог ДБН Б. 2.2-12:2019 «Планування та забудова територій», ДСН 173-96, ДБН Б.1.1-15:2012. При цьому використані дані: Департаменту екології та природних ресурсів, інформація районних і міських відділів, регіональних управлінь, натурні обстеження.

Графічне викладення матеріалу представлено на «Схемах планувальних обмежень», М 1:2000. Санітарно-захисні зони (далі СЗЗ) підприємств і об'єктів наведені головним чином відповідно нормативних параметрів, визначених ДСН 173-96.

Інші планувальні обмеження визначені відповідно до законів України, нормативно-правових та нормативних актів у сфері забезпечення санітарно-епідеміологічних норм та охорони навколишнього природного середовища.

В цьому проекті використані дані, наявні станом на час розробки проекту, що обумовлено в тому числі графіком його виконання, а також режимом роботи, термінами та умовами надання звітної інформації місцевими, районними та регіональними управліннями.

Матеріали генерального плану та плану зонування території (зонінгу) вирішують основні принципові питання з планування територій і не можуть бути використані замість спеціальних проектів, схем та програм розвитку галузей економіки, охорони навколишнього середовища та здоров'я населення, пам'яток історії культури, інженерного захисту й підготовки території, розвитку систем транспорту, безпеки та організації дорожнього руху, інженерного обладнання тощо. При складанні зазначеної документації повинні враховуватись пропозиції відповідних розділів генерального плану (ДБН Б.1.1-15:2012, п. 4.5.).

Атмосферне повітря. Стан повітряного басейну Луганської області визначається наявністю підприємств енергетичної, вугільної, хімічної промисловості, а також великої кількості транспортних засобів.

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря залежать від обсягів виробництва підприємств галузей енергетики, вугільної, хімічної промисловості, стану житлово-комунального господарства, діяльності автотранспорту та інших виробництв.

Також основними чинниками високого рівня забруднення повітряного басейну області є використання у виробництві застарілого енергоємного обладнання та технологій, відсутність ефективних технологій уловлювання та знешкодження шкідливих речовин, недостатнє фінансування заходів по зменшенню викидів в атмосферу, а також збільшення автомобільного парку та низька якість дорожнього покриття, відсутність прибиральної дорожньої техніки, та як результат висока запиленість в районах проживання населення.

Вагомий вплив на стан атмосферного повітря має виконання природоохоронних заходів, оновлення зношеного устаткування, заміна застарілих технологій більш сучасними.

В складі загального забруднення атмосферного повітря найбільш поширеними забруднюючими речовинами є сірки діоксид, оксид вуглецю, двоокис азоту, тверді частинки, метан. На території області найбільшими забруднювачами довкілля (в контексті найбільшого впливу на стан повітряного басейну міст) є: ВП «Луганська

теплова електрична станція» ТОВ «ДТЕК Східенерго», ПрАТ «Севєродонецьке об'єднання Азот», ПрАТ «ЛИНІК».

Інтенсивність негативного впливу викидів від автотранспорту може зростати з причин експлуатації технічно зношеного транспорту, використання пального сумнівної якості, недосконалої організації вуличної мережі населеного пункту та дорожнього руху, стану дорожнього покриття. Ситуацію по частині з перелічених причин передбачається покращити завдяки проектним рішенням щодо формування раціональної магістральної мережі вулиць села та інших, прийнятих в даному проекті (див. розділ Транспорт).

Для забезпечення відповідності стану атмосферного повітря санітарним нормам на території житлової забудови необхідно впровадження контролю щодо розробки та виконання на діючих промислово-комунальних підприємствах населеного пункту планів заходів по зниженню викидів забруднюючих речовин, раціональної організації системи дорожнього руху та виконання заходів з планувальної організації території.

Водні ресурси

Поверхневі водойми с. Литвинівка представлені р. Бишкінь (Сухий Обітік).

Річки в області рівнинного типу з високою весняною повінню і низькою літньо-осінньою меженню. У посушливі роки на окремих ділянках малих річок спостерігається пересихання від декількох до 40 днів, а в суворі зими – перемерзання від 11 до 21 дня.

В цілому гідрологічний режим річок характеризується нерівномірним розподілом стоку впродовж року – короточасним весняним паводком і тривалими низькими рівнями в період літньо-осінньої межени. Поверхневий стік річок формується переважно за рахунок весняного сніготанення. Дощове живлення незначне, тому в літній період живлення річок забезпечується підземними водами. Відповідно до проектних рішень господарсько-питне водопостачання передбачається централізованим комунальним водопроводом, що має забезпечити надійний санітарний контроль за якістю, а також за раціональним використанням питної води.

Генеральним планом передбачається 100% охоплення населеного пункту централізованим водопостачанням і водовідведенням, технологічне покращення подачі води, забезпечення якості питної води у системі централізованого водопостачання, належна організація зон суворого режиму для джерел водопостачання; формування, озеленення та благоустрій прибережних захисних смуг водойм населеного пункту.

Земельні ресурси та ґрунти

Комплексного геохімічне обстеження ґрунтового покриву населеного пункту не проводилось.

Джерелами забруднення ґрунтів є господарсько-побутові відходи, викиди від автотранспорту, відсутність розвинутої системи зливової каналізації, неповне охоплення садибної забудови централізованою системою водовідведення.

В межах території що проектується наявні 2 кладовища. В межах СЗЗ знаходиться житлова та громадська забудова. Кладовища, що знаходяться в оточенні житлової забудови, після остаточного заповнення їх площ, мають бути закриті органами місцевого самоврядування, з заборонаю послідуного їх повторного використання (проведення підзахоронення на місці існуючих поховань) з метою скорочення СЗЗ після закінчення кладовищного періоду.

Додаткового навантаження ґрунтам та гідрогеологічному середовищу завдають земляні роботи при розробці корисних копалин, після чого лишаються порушені території, що потребують рекультивації.

Нераціональне використання добрив і засобів захисту рослин, проведення поливів і меліораційних робіт, порушення технології вирощування сільськогосподарських культурних рослин, гонитва за прибутком можуть призвести до отримання екологічно забрудненої продукції рослинного походження, що по ланцюжку сприятиме зниженню якості продукції тваринництва. На стан ґрунтів великий вплив робить стан лісів. Зменшення лісового покриву призводить до погіршення водного балансу ґрунтів і може сприяти їх опустелюванню. Значний вплив на природне середовище надає тваринництво. У сільському господарстві розводять переважно рослиноїдних тварин, тому для них створюють рослинну кормову базу (луки, пасовища і т. д.). Худоба, особливо високопродуктивних порід, дуже розбірлива до якості корму, тому на пасовищах відбувається вибіркоче поїдання окремих рослин, що змінює видовий склад рослинного співтовариства і без корекції може зробити дане пасовище непридатним для подальшого використання. Крім того, що поїдається зелена частина рослини, відбувається ущільнення ґрунту, що змінює умови існування ґрунтових організмів. В зв'язку з цим необхідне раціональне використання сільськогосподарських угідь, що відводяться під пасовища.

Актуальним є питання утилізації небезпечних відходів, що утворюються населенням: відпрацьованих акумуляторних батарей, олив та шин від експлуатації приватного автотранспорту, відпрацьованих люмінесцентних ламп від освітлення житлових приміщень та ін. Для вирішення цього питання з метою запобігання потрапляння їх на полігони побутових відходів та довкілля необхідне створення пунктів прийому небезпечних відходів від населення та подальшою передачею на спеціалізовані підприємства з їх переробки та знешкодження.

Забруднення ґрунтів на території с. Литвинівка також створюють несанкціоновані стихійні сміттєзвалища. В межах села наявні порушені ділянки, що потребують благоустрою.

Проектним рішенням передбачається 100% охоплення населеного пункту планово-подвірною системою санітарного очищення та заходи щодо поводження та утилізації ТПВ; повне охоплення населеного пункту централізованим водопостачанням та водовідведенням, рекультивація порушених ділянок. Рекомендовано виконання комплексного геохімічного обстеження території села, з виконанням при необхідності інженерних заходів з оздоровлення ґрунтів на ділянках житлової забудови.

Акустичний режим

Джерелом акустичного забруднення території населеного пункту є головна вулиця з підвищеною інтенсивністю транспортних потоків.

Для забезпечення нормативних рівнів шуму на території житлової забудови, на ділянках існуючої забудови та вздовж проектних вулиць передбачається формування зелених насаджень в межах червоних ліній, а також при необхідності застосування шумозахисних заходів для першої лінії забудови.

Радіаційний фон

Згідно постанов Кабінету Міністрів України №106 від 23.07.1991 і №600 від 29.08.1994, населений пункт не входить у перелік територій, забруднених в результаті аварії на Чорнобильській АЕС.

При проведенні будівельно-проектних робіт необхідно керуватись вимогами радіаційної безпеки щодо будівельних матеріалів та будівельної сировини (сертифікація радіологічної якості) відповідно НРБУ 97 і «Основні санітарні правила забезпечення радіаційної безпеки України», затверджені Міністерством охорони здоров'я України №54 від 02.02.2005.

Електромагнітне забруднення

Джерелами електромагнітного випромінювання на території населеного пункту є: станції стільникового, радіотелефонного зв'язку та мережі повітряних ліній електропередачі.

З метою обмеження впливу на суміжні ділянки та об'єкти Від ЛЕП напругою 10, 35 Кв, згідно Постанови КМУ «Про затвердження правил охорони електричних мереж» 2017 р., встановлюються охоронні зони в обидві сторони відповідно 10, 15 м. Дані обмеження відносяться до постійного фактору присутності і враховуються при прийнятті проектних рішень щодо організації планувальної структури території населеного пункту.

Поводження з відходами

Однією з основних причин погіршення екологічної ситуації в Луганській області є відходи, які призводять до значного забруднення навколишнього природного середовища та створюють реальну загрозу екологічній безпеці та здоров'ю населення.

На території Луганської області зосереджено велику кількість потужних підприємств найбільш екологічно небезпечних галузей промисловості: вугледобувної, хімічної, нафтохімічної, теплової енергетики та інших, котрі характеризуються великим обсягом утворення відходів. При цьому переважна частина відходів не піддається утилізації, а просто потрапляє до місць видалення промислових відходів.

Додатковим антропогенним навантаженням на довкілля області є місця видалення відходів: полігони промислових відходів для складування відходів власного виробництва та відходів інших виробників, накопичувачі промислових відходів, породні відвали, золовідвали теплоелектростанцій, а також полігони побутових відходів. Негативний внесок в екологічний стан довкілля вносять місця видалення багатотоннажних відходів - шахтні відвали, в більшості не діючі, та шламонакопичувачі для відходів збагачування вугілля. Згідно даних вугільних підприємств області на підконтрольній частині території Луганської області налічується 44 породних відвали, з яких 33 є закритими.

Накопичений обсяг відходів суттєво впливає на стан довкілля та екологічну безпеку населення. В області відсутні спеціалізовані підприємства по утилізації або нейтралізації небезпечних відходів, які накопичуються на території промпідприємств, на відомчих полігонах та полігонах твердих побутових відходів.

SWOT-аналіз екологічної ситуації довкілля

Сильні сторони	Слабкі сторони
Відносно сприятлива екологічна ситуація	Відсутність санітарно-захисних зелених зон навколо автомобільних доріг
Розгалужена система зелених насаджень	Відсутність зливової каналізації та змив всіх поверхневих стоків населеного пункту без очистки у водойми та водотоки
100% покриття населення с. Литвинівка закладами охорони здоров'я	Неповне забезпечення жителів об'єктами соціальної інфраструктури та місцями відпочинку
Можливості	Загрози
Використання альтернативних джерел енергії	Неможливість модернізації об'єктів соціально-культурного обслуговування через відсутність фінансування
Впровадження енергоощадних технологій внаслідок підвищення конкурентоспроможності підприємств	Високі темпи подальшого зростання вартості життя, перш за все, вартості послуг за тепло- та енергопостачання
Озеленення та упорядкування санітарно-захисних зон	Зростання рівня забруднення водних об'єктів внаслідок відсутності системи очищення
На перспективу передбачено створення нових місць прикладання праці на запланованих під промислове використання територіях в південно-західному напрямку розвитку населеного пункту	Підвищення рівня захворюваності
Посилення державного нагляду та контролю за дотриманням режимів господарської діяльності	Значна залежність регіону від зовнішнього постачання енергоресурсів. Політична нестабільність

Розділ 3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Важливим фактором для прийняття проектних рішень з функціонально планувальної організації території є планувальні обмеження, графічно показані на «Схемі планувальних обмежень». Планувальні обмеження представлені системою факторів інженерно-геологічного, санітарно-гігієнічного та природоохоронного характеру, що певною мірою регламентують та обмежують містобудівне освоєння території.

Відповідно схеми інженерно-геологічного районування України територія населеного пункту відноситься до категорії незначної складності будівельних умов освоєння.

Нормативні параметри СЗЗ частини промислових підприємств та об'єктів транспортної та інженерної інфраструктури не витримані і охоплюють житлову забудову.

Проекти СЗЗ промислових підприємств і виробництв необхідно розробляти відповідно ДСН 173-96 (п. 5.14) в комплексі з проектом будівництва (реконструкції)

підприємств, з першочерговою реалізацією заходів, передбачених в СЗЗ, тобто проблема організації СЗЗ є складовою виробничо-технологічного процесу самих підприємств. Враховуючи те, що в умовах сформованого населеного пункту витримати вимоги по територіальних розривах СЗЗ неможливо, головне завдання підприємств, які їх створюють, полягає в впровадженні новітніх технологій з подальшим погодженням скорочення даних нормативів СЗЗ до мінімально-можливих розмірів.

В межах території що проектується наявні 2 кладовища. В межах СЗЗ знаходиться житлова та громадська забудова. Кладовища, які знаходяться в оточені житлової забудови, після остаточного заповнення їх площ, мають бути закриті органами місцевого самоврядування, з заборонаю послідуочого їх повторного використання (проведення підхоронення на місці існуючих поховань) з метою скорочення СЗЗ до 100 м після закінчення кладовищного періоду.

Природно-заповідні території в межах населеного пункту відсутні.

Система планувальних обмежень представлена санітарно-захисними зонами (СЗЗ) від промислових підприємств і виробництв, складів, об'єктів транспорту та охоронними зонами від об'єктів інженерної інфраструктури.

Параметри нормативних санітарно-захисних зон (СЗЗ) промислово-комунальних підприємств і виробництв визначені відповідно санітарної класифікації ДСН №173-96 «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів».

Таблиця 6

Нормативні СЗЗ основних діючих виробництв та інших об'єктів

Об'єкти	Нормативна СЗЗ, (м)	Документ
Промислові та сільськогосподарські підприємства		
Підприємства IV класу шкідливості (санітарної класифікації)	100	ДСН №173-96 (додаток 4)
Підприємства V класу шкідливості (санітарної класифікації)	50	ДСН №173-96 (додаток 4)
Склади, об'єкти інженерної та транспортної інфраструктури.		
Склади	50	ДСН №173-96 (додаток 6)
Комунікаційні об'єкти та об'єкти інженерної інфраструктури		
Лінії електропередачі (10,35 кВ) – охоронна зона	10,15 (від осі в обидві сторони)	Постанова КМУ «Про затвердження правил охорони електричних мереж» 2017 р.
Кладовища (діючі)	300	ДСП 173-96
Каналізаційні очисні споруди	50	Висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи

Артезіанські свердловини	30	Постанова КМУ «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів» 1998 р.
Газопровід – охоронна зона	10	Постанова КМУ «Про затвердження Правил безпеки систем газопостачання» 2015 р.
Природоохоронні об'єкти		
Прибережна захисна смуга водних об'єктів (пропозиції щодо встановлення)	25-50	ВКУ (ст. № 88) нормативна та згідно містобудівної документації
Протипожежна відстань від лісових ділянок	50	ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування і забудова територій»

Від об'єктів інженерної інфраструктури враховуються охоронні зони. Від ЛЕП напругою 10, 35 кВ з метою обмеження впливу на суміжні ділянки та об'єкти, згідно Постанови КМУ «Про затвердження правил охорони електричних мереж» 2017 р., встановлюються охоронні зони в обидві сторони відповідно 10, 15 м. Дані обмеження відносяться до постійного фактору присутності і враховуються при прийнятті проектних рішень щодо організації планувальної структури території населеного пункту.

Природоохоронні території представлені системою прибережних захисних смуг водойм населеного пункту, зеленими насадженнями загального користування. Дані ділянки потребують ландшафтно-планувальної організації та відповідного благоустрою.

На час розробки містобудівної документації проект встановлення меж прибережних захисних смуг водойм в межах села відсутній. При прийнятті проектних рішень враховуються нормативні параметри прибережних захисних смуг річок та водойм на них. відповідно Водного кодексу України (ст. 87, ст. 88) нормативні параметри для водойм населеного пункту становлять: для водойм при площі дзеркала більше 3 га – 50 м, та інших приток, струмків та водойм при площі дзеркала водойми менше 3 га – 25 м. Якщо крутизна схилів перевищує три градуси, мінімальна ширина прибережної захисної смуги подвоюється. Дані території відносяться до земель водного фонду. Господарське використання регламентується дією Земельного та Водного кодексів та Постановою Кабінету Міністрів України №502 від. 13.05.1996. Об'єкти, що знаходяться у прибережній захисній смузі, можуть експлуатуватися, якщо при цьому не порушується її режим.

На час виконання містобудівної документації проекти землеустрою із визначення меж зон санітарної охорони (ЗСО) джерел централізованого питного водопостачання відсутні. Для всіх джерел централізованого водопостачання необхідно виготовити Проекти I, II та III-го поясів ЗСО, встановити межі згідно проектів землеустрою та забезпечити режим господарської діяльності згідно вимог Постанови Кабінету Міністрів України № 2024 від 18.12.1998 «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів».

Таким чином, система планувальних обмежень, що регламентує проектне рішення представлена санітарно-захисними та охоронними та природоохоронними зонами. При

прийнятті проектних рішень враховані існуючі та перспективні планувальні обмеження, режими господарської діяльності в їх межах.

Оцінка ймовірного впливу проектних рішень ДДП на довкілля відповідно до контрольного переліку

Таблиця 7

Чи може реалізація проекту містобудівної документації спричинити:		Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
		Так	Ймовірно	Ні	
Повітря					
1	Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?		+		
2	Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?		+		
3	Погіршення якості атмосферного повітря?		+		
4	Появу джерел неприємних запахів?			+	
5	Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			+	
Водні ресурси					
6	Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?			+	
7	Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?			+	
8	Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?				+
9	Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту?			+	
10	Порушення гідрологічного та гідохімічного режиму малих річок регіону?			+	
11	Забруднення підземних водоносних горизонтів?			+	
Відходи					
12	Збільшення кількості утворених чи накопичених промислових відходів?		+		
13	Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки?		+		
14	Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами?			+	
15	Утворення або накопичення радіоактивних відходів?			+	
Земельні ресурси					
16	Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?		+		
17	Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?			+	

18	Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?			+	
19	Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури?			+	
Біорізноманіття					
20	Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?			+	
21	Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?			+	
22	Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому?			+	
23	Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			+	
24	Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини?			+	
Населення та інфраструктура					
25	Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі?	+			
26	Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему? Зміни в структурі транспортних потоків?	+			
27	Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень?	+			
28	Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			+	
Екологічне управління та моніторинг					
29	Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			+	
30	Погіршення умов моніторингу?			+	
31	Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			+	
32	Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?			+	
Інше					
33	Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів?			+	
34	Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу?			+	
35	Суттєве порушення якості природного середовища			+	

36	Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей			+	
----	--	--	--	---	--

Розділ 4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Відповідно до Екологічного паспорту Луганської області (затвердженого Луганською обласною державною адміністрацією від 25.06.2018р.), основні чинники та критерії для визначення найважливіших екологічних проблем, у тому числі, що пов'язані із:

1) забрудненням атмосферного повітря викидами забруднюючих речовин від промислових підприємств та автотранспорту:

- технічна зношеність очисних споруд;
- моральною застаріле технологічне обладнання;
- використання енергоємних та застарілих технологій;
- висока концентрацією автотранспорту в регіоні.

Більшість підприємств забруднювачів навколишнього середовища знаходяться на тимчасово неконтрольованій території області та інформація по цим об'єктам відсутня. Ці підприємства складають підвищену екологічну небезпеку у зв'язку з відсутністю проведення природоохоронних заходів та відсутністю державного контролю.

2) забрудненням водних об'єктів скидами забруднюючих речовин із зворотними водами промислових підприємств, підприємств житлово-комунального господарства:

- технічна зношеність очисних споруд;
- моральною застаріле технологічне обладнання.

3) проблемами щодо умов скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти:

- скидання мінералізованих шахтних вод без очистки.

4) забрудненням підземних водоносних горизонтів:

- наявність безхазяйних свердловин;
- наявність фактично безхазяйних ставків-накопичувачів де зберігаються відходи виробництва.

5) порушенням гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону:

- скидання недостатньо очищених стічних вод та зливових (талих) вод без очистки у водні об'єкти;

- захаращення берегів та водного дзеркала річки сміттям та господарсько-побутовими відходами;

- розорювання земельних ділянок в межах водоохоронних зон та прибережних захисних смуг.

6) підтопленням земель та населених пунктів регіону.

Територія Луганської області характеризується складною геолого-гідрогеологічною обстановкою із стійкою тенденцією до розвитку небезпечних інженерно-геологічних процесів і явищ.

Згідно даних метеостанцій області і циклічності гідрогеологічних умов, останні 40 років спостерігався багатоводний період, що зумовлено значним підйомом рівня ґрунтових вод. У межах області набули розвитку екзогенні процеси природного та техногенного характеру: зсуви, обвали, карст, заболочування окремих ділянок та інші небезпечні інженерно-геологічні процеси.

Підтоплення наносить шкоду інженерним спорудам, комунікаціям, промисловим і приватним будовам, сільськогосподарським угіддям. Внаслідок підтоплення погіршуються санітарні умови територій населених пунктів та відбуваються біологічні забруднення джерел водопостачання.

Основними причинами підтоплення територій є:

- збільшення водного балансу, в результаті випадіння великої кількості атмосферних опадів, особливо в весняний період;
- порушення природного поверхневого стоку дощових та снігових вод;
- втрачання води з водопровідно-каналізаційних мереж;
- замулення русел річок;
- забудова заплавної частини річок без урахування природних умов і впливу комунально-господарської діяльності;
- закриття вугільних шахт і підйом рівня шахтних вод на поверхню.

Широкого розвитку підтоплення за кількістю населених пунктів є Біловодський, Станично-Луганський, Кременський, Старобільський райони.

Життєдіяльність домогосподарств, провадження підприємницької діяльності, покращення умов інфраструктури населеного пункту мають вплив і на екологічні складові стану довкілля.

У таблиці нижче наведено ключові потенційні екологічні проблеми і ризики (та їх зв'язки з генеральним планом та планом зонування території).

Таблиця 8

Основні проблеми та ризики	Характеристика
Забруднення атмосферного повітря	Викиди забруднюючих речовин (в основному окис вуглецю, оксиди азоту та пил) стаціонарними та пересувними джерелами
Вплив на здоров'я населення	Забруднення атмосферного повітря, переважно викидами забруднюючих речовин від автотранспорту
	Недостатня забезпеченість централізованим водопостачанням та водовідведенням
Біорізноманіття	Недостатність впорядкованих рекреаційних зон за наявності неорганізованих водойм
Стан водних ресурсів	Скид поверхневого стоку, що формується на території села без очистки; незадовільний технічний стан дренажних систем та меліоративних каналів без заходів з реконструкції; недостатня забезпечення централізованим водопостачанням та водовідведенням
	Відсутність встановлених меж прибережних захисних смуг водойм в межах села

	Стан підземних водних горизонтів і якість питних вод, невідповідне влаштування свердловин без дотримання зон санітарної охорони
Наявність ділянок, що зазнають підтоплення	Погіршення санітарно-гігієнічних умов території та споруд, можливе ушкодження будівель садибної забудови
Поводження з ТПВ	Відсутність ефективної системи поводження з ТПВ, стихійні сміттєзвалища

Як зазначено у наведеній вище таблиці, декілька екологічних ризиків мають комплексний вплив як на складові навколишнього середовища, так і на стан здоров'я населення.

Розділ 5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативного впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування

Україна активно співпрацює з міжнародними організаціями в сфері охорони навколишнього природного середовища для вирішення актуальних питань сьогодення, а також з метою інтеграції держави до світового співтовариства для розв'язання глобальних екологічних проблем.

Міжнародні обов'язки Україна взяла на себе, підписавши більш ніж 50 міжнародних багатосторонніх угод, що стосуються збереження та збалансованого використання біорізноманіття, серед яких:

- Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсарська конвенція, м.Рамсар, Іран, 1971 р.);
- Конвенція про біологічне різноманіття, яка була започаткована під час Всесвітньої конференції глав держав та міністрів довкілля у 1992р. в м. Ріо-де-Жанейро (Бразилія) й ратифікована Верховною Радою України 29 листопада 1994 р.;
- Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин (Бонн, 1979р);
- Угода про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (1995р.);
- Угоди про збереження кажанів в Європі (1991р.);
- Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція);
- Рамкова конвенція ООН про зміну клімату (ратифікована Україною 29 жовтня 1996р.);
- Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини (Валлетта, 1992 р.);
- Конвенція про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер (Гельсінкі, 1992), що є чинною в Україні з 1 липня 1999 р.

та інші.

На виконання Бернської конвенції в Європі створена мережа територій особливого природоохоронного значення – Смарагдова мережа, важливих для збереження біорізноманіття в країнах Європи і деяких країнах Африки. Смарагдова мережа України є українською частиною Смарагдової мережі Європи, розробляється з 2009 року. В листопаді 2016 року було затверджено першу версію Смарагдової мережі для України, яка потребує доопрацювання на основі наукових даних.

Відповідно до Стокгольмської конвенції про стійкі органічні забруднювачі стосовно усунення використання поліхлорованих дифенілів в обладнанні (тобто трансформаторах, конденсаторах або інших приймачах, що містять рідкі речовини) до 2025 року суб'єкт реалізації запланованої діяльності зобов'язується докладати активних зусиль стосовно виявлення, маркування й припинення експлуатації обладнання, що містить поліхлоровані дифеніли в концентрації більше 10 відсотків і в обсязі більше 5 літрів. В інших випадках необхідно:

- використовувати ПХБ (поліхлоровані біфенілами) тільки в непошкодженому й герметичному обладнанні й тільки в тих місцях, де ризик викиду в навколишнє природне середовище може бути зведений до мінімуму, а наслідки такого викиду можуть бути швидко усунені;
- використовувати ПХБ тільки в непошкодженому й герметичному обладнанні й тільки в тих місцях, де ризик викиду в навколишнє природне середовище може бути зведений до мінімуму, а наслідки такого викиду можуть бути швидко усунені;
- забезпечувати, щоб обладнання, в якому містяться ПХБ, не експортувалося й не імпортувалося для будь-яких інших цілей, крім цілей екологічно безпечного видалення відходів;
- докладати активних зусиль, спрямованих на забезпечення екологічно безпечного видалення рідин, що утримують поліхлоровані дифеніли, і забрудненого поліхлорованими дифенілами обладнання при концентрації поліхлорованих дифенілів вище 0,005%, у максимально стислі строки, але не пізніше 2028 року, за умови можливого перегляду строків Конференцією Сторін;

Згідно Плану заходів з виконання Стокгольмської Конвенції про стійкі органічні забруднювачі (розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 липня 2012 р. № 589-р.) передбачено очищення трансформаторів від поліхлорованих дифенілів та застосування відповідних технологій виконання всього комплексу робіт із знешкодження трансформаторів, в яких виявлено поліхлоровані дифеніли, транспортування вилучених поліхлорованих дифенілів до місця їх знищення.

Стосовно дотримання міжнародних зобов'язань по іншим напрямкам співробітництва, таким як зміна клімату, охорона озонового шару, поводження з відходами та іншим, слід зазначити, що вони не мають прямого відношення до головних цілей та завдань проекту ДДП, що є містобудівною документацією місцевого рівня.

Дотримання вище перелічених зобов'язань може бути реалізоване в сфері науково-технічних розробок, вибору технічно-конструкторських рішень при

проектуванні певних об'єктів та споруд, видання певних нормативно-правових актів та державних стандартів в різних галузях господарської діяльності. Проте слід зазначити, що більшість заходів, визначених містобудівною документацією в частині розвитку систем комунальної інфраструктури, поводження з відходами, пропонують впровадження сучасних «дружніх» до оточуючого середовища технологій, що відповідає загальносвітовим принципам охорони довкілля та сприяє дотриманню міжнародних зобов'язань в даній сфері.

Проектні рішення проекту «Генеральний план та план зонування території (зонінг) с. Литвинівка Біловодського району Луганської області» розроблено згідно Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», а саме: Статті 3 «Основні принципи охорони навколишнього природного середовища», а також Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

Відповідно до нормативно-правової бази України було прийнято ряд зобов'язань:

- пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;
- виконання ряду заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;
- планова діяльність не передбачає суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу;
- проектне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів і комплексів;
- узгодження екологічних, економічних та соціальних інтересів суспільства на основі поєднання міждисциплінарних знань екологічних, соціальних, природничих і технічних наук та прогнозування стану навколишнього природного середовища в рамках проведення процедури стратегічної екологічної оцінки проекту генерального плану та плану зонування території (зонінгу) було обґрунтовано;
- забезпечення загальної доступності матеріалів проекту містобудівної документації та самого звіту SEO відповідно до вимог Закону України "Про доступ до публічної інформації" шляхом надання їх за запитом на інформацію, оприлюднення на веб-сайті органу місцевого самоврядування, у тому числі у формі відкритих даних, у місцевих періодичних друкованих засобах масової інформації, у загальнодоступному місці приміщення органу місцевого самоврядування, що розкриває питання щодо гласності і демократизму при прийнятті рішень, реалізація яких впливає на стан навколишнього природного середовища, формування у населення екологічного світогляду;
- у звіті SEO надання інформації щодо обґрунтованого нормування впливу проектних рішень на навколишнє природне середовище;
- оцінка ступеню антропогенної змінності територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну ситуацію;
- поєднання заходів стимулювання і відповідальності у справі охорони

навколишнього природного середовища;

- використання отриманих висновків моніторингу та комплексу охоронних заходів об'єкту для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля.

Згідно результатів аналізу, відображених у Розділі 1 цього Звіту, можна зробити висновок, що проект «Генеральний план та план зонування території (зонінг) с. Литвинівка Біловодського району Луганської області» загалом відповідає цілям екологічної політики, встановлених на національному та регіональному рівнях; враховує більшість з них і пропонує комплекс заходів, спрямованих на їх виконання.

Реалізації цілей у сфері енергоефективності, отримання енергії з відновлюваних джерел, та скороченні викидів забруднюючих речовин від опалювальних установок можлива при виборі конструкторсько-технологічних рішень на етапі робочого проектування окремих споруд систем тепло-енергопостачання, що забезпечується в процесі розроблення оцінки впливу на довкілля об'єкту, що проектується. Скорочення викидів від автотранспорту також може бути досягнуто в результаті будівництва та ремонту головних та житлових вулиць «Генеральний план та план зонування території (зонінг) с. Литвинівка Біловодського району Луганської області».

У сфері водних ресурсів, будівництва водопровідних мереж і каналізаційних систем цілі визначені у декількох цільових програмах, з визначенням конкретних заходів будівництва інженерних споруд та мереж, які передбачаються до реалізації у короткостроковій перспективі та повністю враховуються проектом містобудівної документації. Підвищення якості поверхневих вод може бути досягнуто також шляхом влаштування мережі дощової каналізації та будівництва локальних очисних споруд у місцях випуску стоку; створення та озеленення прибережних захисних смуг для всіх водних об'єктів. Також передбачаються заходи щодо інженерної підготовки та захисту території від несприятливих природних процесів, як на ділянках існуючої забудови, так і на ділянках перспективного містобудівного освоєння.

Реконструкція меліоративних систем, комплекс гідротехнічних заходів, рекультивация порушених ділянок з ландшафтним упорядкуванням території дозволять в певній мірі реалізувати політику щодо ренатуралізації природних ландшафтів, ліквідації потенційних пожежонебезпечних осередків, покращити санітарно-гігієнічні умови території.

Одним з найважливіших питань для с. Литвинівка є видалення відходів, яке здійснюється на території поза межами населеного пункту і залежить від реалізації рішень, визначених програмами поводження з ТПВ на регіональному рівні. Рішення генерального плану в сфері поводження з ТПВ повністю враховують цілі та проекти передбачені регіональною цільовою програмою щодо об'єктів з переробки та утилізації ТПВ, розміщення яких передбачається за межами населеного пункту.

У сфері біорізноманіття проектом передбачається створення зелених насаджень загального користування, а також зелених насаджень обмеженого користування та спеціального призначення. В сфері охорони здоров'я та соціально-економічного розвитку рішення даної містобудівної документації в достатній мірі враховують цілі, визначені на регіональному рівні, шляхом виділення ділянок певного функціонального використання та необхідної площі для розміщення закладів охорони здоров'я та

соціального захисту, фізкультурно- оздоровчих та спортивних споруд, установ культури та мистецтва, підприємств торгівлі, громадського харчування і побутового обслуговування та інших установ та організацій обслуговування.

Таким чином, аналіз цілей відповідних державних програм розвитку, змісту та проектних рішень з просторового розвитку території с. Литвинівка, свідчить про те, що цілі та заходи, визначені проектом генерального плану та плану зонування (території), загалом відповідають регіональним та місцевим екологічним цілям. Але низка екологічних проблем, таких як поведження з ТПВ та будівництво ділянки автодороги державного значення, можуть бути вирішені лише на регіональному або національному рівні.

Розділ 6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків

Оцінка потенційних впливів на навколишнє середовище та людей встановила, що окрім вигод проект може мати певний негативний вплив на довкілля у разі відсутності належного контролю за таким впливом.

Згідно «Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування» затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України № 296 від 10.08.2018, зі змінами, затвердженими Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України № 465 від 29.12.2018) наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

За походженням екологічний вплив може бути первинним, тобто безпосередньо пов'язаним з впливом проекту на екосистему (забруднення атмосфери при будівництві та експлуатації продуктами згорання природного газу) і вторинним, що є наслідком первинних змін в екосистемі (можливе збільшення бронхолегневих захворювань серед населення).

Вторинні наслідки – вигоди, які полягають у широкому залученні громадськості до прийняття рішень та встановлення прозорих процедур їх прийняття. Стратегічна екологічна оцінка, як інструмент залучення громадянського суспільства до прийняття рішення.

Вплив на атмосферне повітря. В результаті реалізації проекту генерального плану та плану зонування території (зонінгу) передбачаються викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від автотранспорту. Спочатку очікується зниження якості повітря у зв'язку із збільшенням інтенсивності руху. Однак ці негативні прояви будуть усунені поступовим виведенням з експлуатації старих автомобілів і прийняття Європейських стандартів з викидів в атмосферу для всіх нових автомобілів, що продають в Україні. До погіршення якості повітря призводять, головним чином, викиди окислів азоту і найдрібніші частки пилу. Окисли азоту дуже шкідливі і подразнюють респіраторну систему (бронхи і легені) в результаті довготривалого

впливу. Для зменшення цих негативних проявів надзвичайно ефективною буде посадка зелених смуг обабіч дороги та між проєктованою ділянкою і житловим масивом.

Вплив на водні ресурси. На час розроблення генерального плану та плану зонування території (зонінгу) в селі існує система водопостачання, яка охоплює частину споживачів (населення та виробничі об'єкти).

Джерелом для системи водопостачання є підземні водоносні горизонти. Для забору води за межами села діють артезіанські свердловини, яку виконано без дотримання усіх поясів зони санітарної охорони. Населення, що не забезпечене водою від системи водопостачання, користується шахтними колодязями, які розташовуються переважно на присадибних ділянках.

Вплив на ґрунти. Передбачається тимчасове забруднення ґрунтів будівельними відходами. Садибна забудова не каналізована, мешканці користуються вигребами. В умовах близького залягання рівня ґрунтових наявність вигребів має негативний вплив на санітарний стан території.

Вплив на біорізноманіття. Проєкт генерального плану та плану зонування території (зонінгу) передбачає озеленення у вигляді висадки дерев, кущів, квітників, створення газонів.

Вплив на довкілля при поводженні з відходами. Планована діяльність, що здійснюватиметься на проєктованій ділянці, передбачає утворення твердих побутових відходів та використаної тари (упаковки). Використана тара (упаковка) повинна збиратися і зберігатися окремо від інших видів відходів, та передаватися спеціалізованим підприємствам для утилізації. Для побутових відходів забезпечується роздільне збирання з вилученням ресурсоцінних компонентів. Негативних наслідків при поводженні з побутовими відходами не передбачається.

Вплив на стан здоров'я населення. Документ планування території не передбачає негативних наслідків для здоров'я населення. Розробка містобудівної документації дозволить забезпечити здійснення соціально-економічного розвитку населеного пункту.

Фактори потенційного кумулятивного впливу.

Ймовірність того, що реалізація проєкту генерального плану та плану зонування території (зонінгу) призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною. Узагальнені результати оцінки факторів ризику кумулятивного впливу надані в таблиці 9.

Оцінка факторів ризику для довкілля

Фактори впливу	Фактор потенційного кумулятивного впливу	Пропоновані заходи зменшення впливу
Найбільша інтенсивність руху відмічається по вулицям Шевченка та Центральна.	Викиди забруднюючих речовин від автотранспорту	Озеленення проєктованої ділянки.
Прогнозоване збільшення виробничих підприємств	Збільшення обсягів господарсько-побутових та поверхневих стічних стоків.	Використання ефективних сучасних технічних засобів і технологій для утримання своєї території в належному стані, здійснення заходів щодо запобігання забрудненню водних об'єктів стічними (дощовими, сніговими) водами, що відводяться з неї.
Територія житлової та садибної забудови	Збільшення обсягів твердих побутових відходів.	Здійснення роздільного збору твердих побутових відходів.

Таким чином, реалізація проєкту генерального плану та плану зонування території (зонінгу) не має супроводжуватися появою нових значних негативних наслідків для довкілля. Разом з тим, генеральний план та план зонування території (зонінг) с. Литвинівка відіграватиме значну роль у розвитку населеного пункту та є важливим чинником економічного зростання, створення нових робочих місць, структурної перебудови та зміцнення економіки місцевої громади.

Позитивні наслідки:

Запропоновані рекомендації та передбачені заходи мають потенціал для позитивного впливу на якість повітря, а саме: перегляд проєктних рішень зі зміною функціонального використання території комерційного (виробничого) призначення на ділянки розміщення об'єктів громадської забудови, що мають менше містобудівне навантаження (щільність забудови, кількість автотранспортних засобів), з метою зменшення антропогенного навантаження на природні комплекси; будівництво шумозахисних екранів вздовж проєктної автодороги національного значення, з метою захисту об'єктів громадського призначення та житлової зони від акустичного впливу.

Ці заходи (за умови їх реалізації) призведуть до зменшення впливу шуму та забруднення повітря від транспортних засобів на сельбищну зону. Впровадження сучасних конструктивно-технологічних рішень для централізованих та децентралізованих систем опалення, дозволить забезпечити регулювання викидів від систем теплопостачання.

При реалізації рішень стосовно повного охоплення території села мережами водопостачання та господарсько-побутової каналізації очікується позитивний

вплив на гідрогеологічне середовище. Одночасно вдосконалення системи водопостачання дозволить розширити доступ населення до джерел якісної води, що в майбутньому призведе до покращення стану здоров'я. Окрім цього, дане рішення дозволить розширити доступ підприємств різної галузевої спрямованості до системи каналізації, що в майбутньому також призведе до покращення здоров'я населення села. Внаслідок перспективного будівництва мереж дощової каналізації з локальними очисними спорудами, очікується зменшення потрапляння забруднюючих речовин у поверхневі водойми із загальним поверхневим стоком, що формується на території сельбищної зони.

Дане питання потребує пріоритетної уваги та першочергової реалізації з метою своєчасного забезпечення водопостачання фонду житлово-громадської забудови, передбаченого до будівництва, оскільки питання забезпечення водопостачання є одним із головних в забезпеченні санітарно-гігієнічних умов проживання та охорони здоров'я населення. На ділянках містобудівного освоєння, які, частково, є землями сільськогосподарського призначення, – ліквідація смітників та ділянок вторинного заболочування та підтоплення шляхом виконання заходів з інженерної підготовки та захисту території; організація зон відпочинку з пішохідними та велодоріжками. Окрім цього, забезпечення населення житлом та об'єктами громадського призначення; створення зелених зон, організація зон відпочинку з дитячими майданчиками, пішохідними та велодоріжками, що дозволить підвищити якість відпочинку та дозвілля, що матиме позитивний вплив на здоров'я населення.

Проектні рішення також передбачають охорону та підвищення рівня санітарного догляду за зеленими насадженнями сільського лісопарку та лісовими масивами, що включаються у проектні межі населеного пункту. Також розширення зелених зон, створення рекреаційних зон та облаштування водних об'єктів з організацією місць відпочинку покращить стан зелених зон і ландшафтів та умови проживання населення.

Розділ 7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

З метою охорони навколишнього середовища села у проекті рекомендовано виконати ряд планувальних і технічних заходів. Даний комплекс заходів повинен реалізовуватись через дію законів України щодо екологічного стану та санітарно-епідеміологічного контролю території, місцевого самоуправління.

Щодо охорони атмосферного повітря рекомендовано виконати комплекс заходів:

- інвентаризація всіх джерел викидів, забезпечення контролю за нештатними ситуаціями, запровадження сучасних технологій уловлювання та очищення на підприємствах, що здійснюють викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря з планувальною організацією території підприємств і упорядкуванням та озелененням їх СЗЗ;
- створення зелених насаджень вздовж вулиць для захисту від шуму та

загазованості житлових територій;

- Окрім того, з метою забезпечення нормативної якості повітря рекомендується:
- проведення реконструкції комунальних систем та об'єктів інженерної інфраструктури шляхом впровадження новітніх енергоефективних технологій;
- коригування транспортної схеми села;
- здійснення постійного моніторингу за джерелами викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Щодо охорони водного басейну:

- розробка Проекту землеустрою із визначення меж зон санітарної охорони (ЗСО) джерел централізованого питного водопостачання (поверхневих і підземних) та забезпечення режиму господарської діяльності в їх межах згідно вимог Постанови Кабінету Міністрів України №2024 від 18.12.1998 «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів»;
- благоустрій, інженерне облаштування території;
- для всіх свердловин господарсько-питного водопостачання забезпечити огороження з витриманими нормативними параметрами I-го поясу санітарної охорони джерел водопостачання та встановити особливий режим господарської діяльності в його межах;
- впровадження комплексу заходів щодо екологізації водогосподарського комплексу населеного пункту: виконання заходів щодо приведення всіх показників якості води до санітарних норм; підключення всіх неканалізованих об'єктів до централізованої системи водопостачання та водовідведення; та інші заходи (розділ «Водопостачання»);
- на промислових та комунальних підприємствах населеного пункту забезпечити контроль щодо відповідності показників стічних вод нормативним показникам для приймання стічних вод в мережу централізованого водовідведення, в разі перевищення нормативних показників забезпечити попередню очистку стоків перед випуском в сільську каналізацію;
- забезпечення відведення поверхневого стоку з усієї території населеного пункту; будівництво очисних споруд зливової каналізації в існуючих та проектних місцях випуску стічних вод; (розділи «Каналізація (водовідведення)», «Дощова каналізація»);

Стосовно охорони ґрунтів:

- проведення геохімічного обстеження території села;
- дотримання вимог щодо санітарного очищення території, забезпечення 100% охоплення території планово-подвірною санітарною очисткою, розвиток системи роздільного збору сміття; ліквідація несанкціонованих звалищ побутових відходів і т.п. (див. розділ «Санітарне очищення території»);
- забезпечення повного збору, вивозу та своєчасного видалення всіх видів відходів;
- першочергове 100% охоплення житлових будинків, що знаходяться у СЗЗ кладовищ централізованими мережами водопостачання;
- покращення дорожнього покриття вуличної мережі;

Щодо фізичних факторів впливу на навколишнє середовище (шум).

Основним джерелом шумового забруднення є автомобільний транспорт.

Забезпечення нормативного акустичного стану головних вулиць передбачається за рахунок створення придорожніх захисних зелених насаджень та дотримання правил землекористування в межах захисних смуг доріг з врахуванням санітарних розривів згідно ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій».

В межах вуличної мережі, де реалізувати дані вимоги неможливо, необхідно впроваджувати шумозахисні заходи для першої лінії забудови: віконні блоки, облицювальні матеріали фасадної частини будинків.

Ландшафтно-планувальні заходи:

Формування планувальної структури села з урахуванням особливостей ландшафту:

- поліпшення стану і збереження існуючих, а також створення нових зелених насаджень у межах с. Литвинівка;
- формування ландшафтно-рекреаційних зон: локальних місць рекреаційного використання (скверів, пішохідних зв'язків) з їх благоустроєм та ландшафтною організацією (дендрологічний склад, малі архітектурні форми);
- формування зелених насаджень спеціального призначення; формування насаджень обмеженого використання.
- Основні заходи щодо вдосконалення та розвитку системи санітарного очищення:
- Забезпечення повного збору, вивозу та своєчасного видалення всіх видів відходів.
- Визначення спеціальних місць – майданчиків для організованого збору ТПВ.
- Впровадження системи роздільного збору, сортування, утилізації, подрібнення, польового компостування відходів зеленого господарства і інших заходів з метою зменшення об'ємів вивозу і захоронення відходів.

Нижче наводяться заходи щодо вдосконалення та розвитку системи водопостачання села на розрахунковий етап:

- будівництво нових водопровідних мереж та споруд в районах нової та існуючої забудови;
- розробка спеціалізованої проектної документації щодо розвитку системи водопостачання відповідно до рішень даного проекту щодо кількості та розміщення водокористувачів, визначення повного складу першочергових та перспективних заходів та економічного механізму реалізації цих заходів.
- Невідкладні заходи щодо вдосконалення та розвитку системи каналізування села:
- влаштування централізованої системи водовідведення;
- будівництво очисних споруд для очищення господарсько-побутових стоків.

З метою забезпечення пожежогасіння в проекті передбачені наступні протипожежні заходи:

- дотримання щільності житлової забудови у відповідності з поверховістю, дотримання нормативних розривів між комплексами будівель та споруд,

організація зелених насаджень загального, обмеженого користування, застосування вогнестійких матеріалів, улаштування проїздів та під'їздів до будинків;

- створення єдиної системи зелених насаджень різного призначення, яка у випадках пожежної небезпеки повинна створити шляхи евакуації населення і під'їзду пожежних машин;
- дотримання нормативних протипожежних відстаней між будинками та спорудами (згідно з п.15.2.4 ДБН Б.2.2-12:2019);
- відстань між наскрізними проїздами в житлових кварталах передбачено не більше 300 м (п.15.3.4, п. 6.1.11 ДБН Б.2.2-12:2019);
- довжину тупикових проїздів передбачено не більше 150 м (п.15.3.4 ДБН Б.2.2-12:2019).

Протипожежні потреби для кожної зони водопостачання та конкретних об'єктів визначаються на стадії розробки спеціалізованої схеми відповідно до розрахункової чисельності населення, категорії виробництв та ступеню вогнестійкості будинків окремих зон.

Заходи щодо покращення стану здоров'я населення

Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання проекту містобудівної документації передбачають:

- забезпечення житлових районів об'єктами соціального та громадського обслуговування, влаштування велосипедних доріжок;
- влаштування зелених насаджень загального користування передбачені в межах розробки проекту генерального плану та плану зонування території (зонінгу) повністю покривають потребу мешканців села;
- прийняття належних заходів щодо поліпшення водопостачання і каналізування;
- створення безбар'єрного простору для всіх категорій людей з інвалідністю: з порушеннями опорно-рухового апарату, зору, слуху, розумової діяльності та інших маломобільних груп, людей похилого віку, вагітних жінок, батьків з дітьми та інших.

Розділ 8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)

У контексті стратегічної екологічної оцінки містобудівної документації «Генеральний план та план зонування території (зонінг) с. Литвинівка Біловодського району Луганської області» були прийняті наступні перспективи для вивчення наявних альтернатив та їх впливу на навколишнє середовище.

У «Варіанті нульової альтернативи» розглядалася ситуація гіпотетичного сценарію, за яким не розробляється і не затверджується проект «Генеральний план та план зонування території (зонінг) с. Литвинівка Біловодського району Луганської області».

Цей сценарій можна розуміти як продовження поточних (часто несприятливих) екологічних тенденцій, описаних у розділах 3, 5 та 6 цього звіту. Отже, за результатами аналізу визначено, що в рамках сценарію "нульової альтернативи" подальший сталий розвиток села є частково ускладненим, а місцями і взагалі неможливим, і ця альтернатива призводить до погіршення екологічної ситуації в населеному пункті, неефективного використання земельних ресурсів та хаотичного будівництва.

Під час підготовки звіту стратегічної екологічної оцінки визначено доцільність і прийнятність проектних рішень і обґрунтування економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки навколишнього середовища, а також оцінено вплив на навколишнє середовище в період реалізації даних рішень, надано прогноз впливу на оточуюче середовище, виходячи із особливостей планової діяльності з урахуванням природних, соціальних та техногенних умов.

Основним критерієм під час СЕО проекту містобудівної документації є її відповідність державним будівельним нормам, санітарним нормам і правилам України, законодавству у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Основні методи під час стратегічної екологічної оцінки:

- 1) аналіз слабких та сильних сторін проекту містобудівної документації з точки зору екологічної ситуації, а саме:
 - проаналізовано природні умови території, ландшафтів (рельєф, родючі ґрунти, рослинність та ін.), гідрогеологічні особливості території та інших компонентів природного середовища;
 - розглянуто природні ресурси з обмеженим режимом їх використання, в тому числі водоспоживання та водовідведення, забруднення атмосферного середовища;
 - оцінено можливі зміни в природних та антропогенних екосистемах;
- 2) консультації з громадськістю щодо екологічних цілей;
- 3) розглянуто способи ліквідації наслідків;
- 4) особи, які приймають рішення, ознайомлені з можливими наслідками реалізації ДДП;
- 5) проведено громадське обговорення у процесі розробки проекту містобудівної документації.

В ході СЕО проведено оцінку факторів ризику і потенційного впливу на стан довкілля, враховано екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного та стабільного соціально-економічного розвитку населеного пункту та підвищення якості життя населення.

Серед ускладнень, що виникли в процесі проведення стратегічної екологічної оцінки можна виділити наступні фактори: відсутність офіційних статистичних даних окремо по с. Литвинівка, а встановлені форми державної статистичної звітності передбачають збір, обробку та офіційну звітність по містам обласного підпорядкування. Таким чином висновки отримані в результаті аналізу статистичних даних мають певний відсоток похибки, тощо.

Розділ 9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Замовник у межах своєї компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення. Порядок здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, затверджує Кабінет Міністрів України.

При проведенні моніторингу за реалізацією рішень проекту містобудівної документації необхідно аналізувати відхилення фактичних показників чисельності населення села від проектних на поточний період, здійснювати контроль за відповідністю реальних обсягів житлового будівництва, об'єктів інженерної інфраструктури, соціального та побутового обслуговування, розвитку озелених територій проектним рішенням.

Порівняння цих даних дасть реальну картину досягнутого рівня показників житлової забезпеченості, забезпеченості установами і підприємствами повсякденного і періодичного обслуговування, об'єктами інженерної інфраструктури, що дозволить визначити недоліки і порушення, що негативно впливають на умови життєдіяльності населення, і обґрунтувати необхідні заходи по їх усуненню.

При проведенні моніторингу реалізації рішень проекту «Генеральний план та план зонування території (зонінг) с. Литвинівка Біловодського району Луганської області», особливу увагу потрібно звернути на своєчасне виконання робіт по інженерному обладнанню території, будівництву водопровідних, каналізаційних і теплових мереж та мереж газопостачання, дощової каналізації, очисних споруд. Заходи зі здійснення моніторингу наслідків виконання проекту ДДП враховують той факт, що планування розвитку населеного пункту це поступовий процес, який залежить від розроблених проектів з його реалізації, у зв'язку з цим хід реалізації проекту генерального плану та плану зонування території (зонінгу) необхідно контролювати з врахуванням:

показників, які характеризують виконання природоохоронних заходів під час реалізації ДДП;

результатів оцінки впливу на довкілля (ОВД) окремих проектів, які виконуватимуться в рамках генерального плану.

В процесі нагляду необхідно стежити за комплексністю забудови житлових кварталів з обов'язковим завершенням будівництва об'єктів обслуговування населення та благоустрою території до введення в експлуатацію житлових будинків. В процесі моніторингу необхідно перевіряти виконання проектних рішень щодо планувальної організації та функціонального зонування території села в питаннях реконструкції та перепрофілювання промислових підприємств, комунально-складських об'єктів в сельбищній зоні, організації санітарно-захисних зон виробничо-комунальних об'єктів тощо.

При здійсненні моніторингу основну увагу належить приділяти заходам передбаченим в сфері охорони навколишнього природного середовища. Виконання ряду планувальних і технічних заходів, визначених в проекті «Генеральний план та план зонування території (зонінг) с. Литвинівка Біловодського району Луганської області», а також заходів, передбачених цільовими регіональними програмами в сфері охорони довкілля є обов'язковою умовою для досягнення стійкості природного середовища до антропогенних навантажень та забезпечення сприятливих санітарно-гігієнічних умов проживання населення. Контролю підлягають санітарно-захисні зони промислових та інших виробничих об'єктів, що розвиваються (реконструюються), які повинні відповідати нормативним вимогам «Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів» ДСП № 173-96, з обов'язковим виконанням заходів визначених розділом «Оцінка впливу на довкілля».

Під час моніторингу реалізації проекту містобудівної документації також необхідно перевіряти виконання рішень щодо організації та облаштування рекреаційних зон. У тому числі: розміщення відповідно до генерального плану закладів відпочинку, додержання санітарно-гігієнічних вимог до обладнання та режиму використання прибережних ділянок водойм у місцях масового відпочинку населення.

У сфері охорони повітряного басейну необхідно перевіряти:

- виконання планувальних заходів (зміни в планувальній організації території села спрямовані на забезпечення санітарно-гігієнічних вимог до її функціонального зонування;

- створення та озеленення нормативних санітарно-захисних зон для виробничо-комунальних та інженерних об'єктів;

- розвиток вулично-дорожньої мережі;

- виконання технологічних та санітарно-технічних заходів (впровадження нових

- модернізація об'єктів тепло-енергопостачання, впровадження теплових установок сучасного типу з використанням природних джерел енергії тощо;

Контроль за охороною водних ресурсів включає нагляд за відведенням та очищенням поверхневих стічних вод з території населеного пункту, своєчасним будівництвом каналізаційних очисних споруд та локальних очисних споруд дощової каналізації, а також ефективністю їх роботи.

Крім того, відповідні заходи включають встановлення меж прибережних захисних смуг та додержанням на їх території режимів господарської діяльності, благоустрій водних рекреаційних зон та виконання технологічних та технічних заходів на промислових об'єктах (впровадження зворотних систем водопостачання, безстічних виробництв із замкнутими циклами водопостачання та ін.). Ефективність роботи систем водопостачання та каналізування (в тому числі дощової каналізації) визначається за результатами лабораторних досліджень якості питної води та води водних об'єктів в пунктах водокористування населення (пляжі) за хімічними та бактеріологічними показниками. Спеціалізовані лабораторії органів санітарно-гігієнічного контролю повинні вести облік потенційно найбільш потужних джерел шуму, вібрації та електромагнітних випромінювань на території села. Впливи, які матимуть наслідки на стан навколишнього середовища, умови життєдіяльності та здоров'я населення можуть бути виявлені в результаті моніторингу реалізації проектних рішень документу державного планування.

Моніторинг базується на розгляді та аналізі обмеженого числа відібраних показників (індикаторів) за кожним зі стратегічних напрямів та аналізі досягнення запланованих результатів. Система запропонованих в рамках проекту генерального плану включає екологічні індикатори:

- показники якості атмосферного повітря;
- скорочення/збільшення викидів в атмосферне повітря від стаціонарних та пересувних джерел, тон на рік;
- зменшення/збільшення обсягів використання питної води для побутових потреб;
- зменшення/збільшення обсягів використання води для виробничих потреб;
- показники якості поверхневих та підземних вод;
- обсяги утворення промислових та побутових відходів;
- збільшення частки перероблення складових твердих побутових відходів;
- співвідношення частки перероблених та утилізованих відходів до утворених;
- збільшення відсотку покриття потреб у громадському транспорті;
- питомий обсяг енергоспоживання мережі освітлення;
- зниження/збільшення потреби в тепловій енергії на опалення;
- збільшення протяжності побудованих та реконструйованих тротуарів та велодоріжок;
- площі зелених насаджень;
- зниження загальної захворюваності населення села;
- підвищення рівня інформування громадян про стан навколишнього середовища;

Організація моніторингу покладається на органи місцевого самоврядування Біловодської селищної ради. Екологічні індикатори для моніторингу реалізації рішень документу державного планування представлені в таблиці 10. На підставі аналізу екологічних індикаторів органи місцевого самоврядування сільської ради щорічно оприлюднює основні показники та фактичні наслідки реалізації проекту та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення. Таким чином, запропоновані і узгоджені показники допоможуть органи місцевого самоврядування, а також громадськості, відстежувати вплив на стан довкілля реалізації містобудівної документації, що допоможе зберегти орієнтованість на вирішенні пріоритетних екологічних проблем села і, як наслідок, поліпшити здоров'я населення. Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості. Для моніторингу впливу ДДП на довкілля має бути створений робочий орган, до його складу можуть увійти органи місцевого самоврядування, а також представники громадськості.

Екологічні індикатори для моніторингу реалізації рішень документу державного планування

Таблиця
10

№ п/п	Індикатор	Джерело даних
Забруднення повітря		
1.	Викиди забруднюючих речовин (сірчистий газ, двоокис азоту і окисів азоту, твердих часток (PM ₁₀ і PM _{2,5}), свинцю, бензолу і окису вуглецю), мг/м ³	Натурні заміри та розрахункові дані забруднення на межах санітарно-захисної зони суб'єктів господарювання, що отримали дозволи на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, періодичність вимірювання відповідно до переліку заходів щодо здійснення контролю за дотриманням встановлених граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин та умов дозволу на викиди. Встановлення одного автоматизованого посту спостереження за забрудненням приземного шару атмосферного повітря (вимога Директиви 2008/50/ЄС від 21 травня 2008 року).
2.	Індекс забруднення атмосфери	<p>Для інтегральної оцінки стану повітряного басейну застосовують індекс забруднення атмосфери. Це комплексний показник забруднення атмосфери, який розраховується за сумою п'яти головних забруднювачів при перекладі абсолютних значень кожного в число гранично допустимої концентрації (ГДК). Переклад абсолютних значень в індекс забруднення атмосфери (ІЗА) дозволяє більш реально врахувати екологічну шкоду, яка завдається забруднювачами різного ступеня шкідливості:</p> $I_{ЗА} = \sum_{i=1}^n \left(\frac{q_i}{ГДК_{MP}} \right)^\alpha \quad \text{—}$ <p>де n – кількість домішок, врахованих при розрахунку; q – концентрація i-го речовини, мг/м³; ГДК, MP – максимальна разова ГДК i-го речовини, мг/м³; α – коефіцієнт співвідношення шкідливості i-го речовини з шкідливістю речовини III класу небезпеки (α, I класу дорівнює 1,7; α, II класу – 1,3; α, III класу – 1,0; α, IV класу – 0,9).</p> <p>Індекс забруднення атмосфери є спрощеним показником і розраховується зазвичай для 5 – найбільш значущих концентрацій речовин, що визначають сумарне забруднення повітря. У цю п'ятірку частіше за інших потрапляють такі речовини, як бенз(а)пірен, формальдегід, фенол, аміак, діоксид азоту, сірковуглець. Індекс забруднення атмосфери змінюється від часток одиниці до 15-20 – надзвичайно небезпечних рівнів забруднення.</p>

Водні ресурси		
3.	Обсяги забору та використання питної води, м ³ /рік	Облікові (форми обліку) та звітні (форма 2ТП водгосп) дані суб'єктів господарювання, що здійснюють водопостачання.
4.	Якість забору свіжої води, мг/л	Дані досліджень якісного складу води питного водопостачання суб'єктів господарювання, що здійснюють водопостачання (протоколи досліджень).
5.	Обсяги скидання дощових вод, м ³ /рік	Облікові (форми обліку) та звітні (форма 2ТП водгосп) дані суб'єкту господарювання, що здійснює скиди дощових вод.
6.	Обсяги скидання очищених і недостатньо очищених дощових вод у водний об'єкт, м ³ /рік	Облікові (форми обліку) та звітні (форма 2ТП водгосп) суб'єкту господарювання, що здійснює скиди дощових вод.
7.	Якість води у водному об'єкті в який скидаються дощові води, мг/л	В населеному пункті відсутні водні об'єкти (поверхневі води).
8.	Індекс забруднення води у водному об'єкті в який скидаються дощові води	В населеному пункті відсутні водні об'єкти (поверхневі води).
Енергетика		
9.	Споживання енергоресурсів суб'єктами господарювання	Облікові та звітні дані суб'єктів господарювання, що здійснюють постачання енергоресурсів
10.	Споживання енергоресурсів населенням, на 1 тис. мешканців	Облікові та звітні дані суб'єктів господарювання, що здійснюють постачання енергоресурсів
Зелені насадження		
11.	Поверхня зелених зон (% , га на душу населення)	Дані суб'єктів господарювання, що здійснюють догляд та утримання зелених насаджень
Відходи		
12.	Обсяги утворення твердих побутових відходів (ТПВ), тонн/рік	Облікові та звітні дані суб'єктів господарювання, що здійснюють збирання та вивезення ТПВ
13.	Обсяги збирання та постачання вторинної сировини за рахунок роздільного збирання складових ТПВ, тонн/рік	Облікові та звітні дані суб'єктів господарювання, що здійснюють збирання та вивезення вторинної сировини

14.	Обсяги утворення промислових відходів, тон/рік	Облікові та звітні дані суб'єктів господарювання в процесі діяльності яких утворюються відходи
15.	Обсяги постачання промислових відходів на утилізацію та видалення, тонн/рік	Облікові та звітні дані суб'єктів господарювання в процесі діяльності яких утворюються відходи
Здоров'я населення		
16.	Кількість вперше зареєстрованих випадків за видами захворювань населення Біловодської селищної ради по роках	Дані управління охорони здоров'я Луганської обласної державної адміністрації

Розділ 10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)

Транскордонний вплив під час реалізації планованої діяльності відсутній.

Розділ 11. Резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-10 цієї частини, розраховане на широку аудиторію.

При аналізі та оцінці поточного стану навколишнього середовища були використані статистичні дані та офіційні дані обласних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та реалізують державну політику у сфері охорони здоров'я. Основними джерелами інформації були Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища у Луганській області; Екологічний паспорт Луганської області та листи відповідних служб.

В процесі роботи були проаналізовані доступні дані моніторингових спостережень, що здійснюються суб'єктами в рамках програм державного моніторингу навколишнього середовища на локальному та регіональному рівні. Використані дані регіональних галузевих управлінь, інформація окремих підприємств, наукові звіти та публікації.

Стан навколишнього природного середовища території, що розглядається, характеризується як задовільний. При цьому помірні техногенні навантаження отримує ґрунтове середовище та водний басейн. Повітряний басейн зазнає шкідливого впливу періодичного характеру на локальних ділянках, де основним джерелом забруднення є пересувні джерела викидів забруднюючих речовин (насамперед автотранспортні засоби). Ризики фізичних факторів впливу, таких як електромагнітне випромінювання, акустичне забруднення є мінімальними. У разі, якщо документ державного планування не буде затверджено, очікується погіршення показників якості атмосферного повітря, ймовірні ризики негативного впливу та ґрунтове середовище та водні ресурси.

У випадку, якщо проект генерального плану та плану зонування території (зонінгу) не буде затверджений, враховуючи його коригування та альтернативи, стратегічні цілі щодо розвитку даного регіону не будуть досягнуті, що призведе до зниження якості екологічних показників стану довкілля та санітарно-гігієнічних умов проживання населення. У майбутньому, зі збільшенням кількості житлової забудови без належної системи опалення, без оптимізації розміщення нових суб'єктів виробничої діяльності з урахуванням екологічних вимог, а також комунальних підприємств, рівень забруднення атмосферного повітря, швидше за все, матиме тенденцію зростання. За умови відсутності будівництва системи централізованого водопостачання та каналізування села, а також будівництва локальних очисних споруд дощової каналізації у місцях випуску, забруднення поверхневих і підземних вод, а також ґрунтів продовжуватимуться.

Порівнянням рівня обслуговування з нормативними показниками виявлено, що мережа установ обслуговування розвинена недостатньо та не задовольняє потреби населення села в необхідних послугах, а їх розташування не завжди враховує максимально допустимі радіуси обслуговування: недостатня кількість закладів освіти, закладів охорони здоров'я.

Серед важливих екологічних проблем, в тому числі, що мають ризики впливу на здоров'я населення, можна виділити наступні:

Забруднення атмосферного повітря, що відбувається переважно за рахунок викидів від пересувних джерел, насамперед автотранспортних засобів. Зазначені ризики є основними серед потенційних впливів на стан здоров'я населення.

Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, та шляхи їх врахування. В процесі виконання СЕО був проведений аналіз низки документів міжнародного, державного, регіонального та місцевого рівня, що містять зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативного впливу на здоров'я населення. Також були розглянуті документи екологічного спрямування, а також відповідні завдання у сфері охорони здоров'я. Аналіз також включав цілі, які вирішуються генеральним планом, та проблеми, які можуть бути вирішені на іншому рівні планування. Результати аналізу цілей та завдань екологічної політики визначених у вищезазначених документах показали високий рівень відповідності цілям визначеним в проекті «Генеральний план та план зонування території (зонінг) с. Литвинівка Біловодського району Луганської області» та їх врахування в проектних рішеннях. Документ державного планування враховує більшість з них і пропонує комплекс заходів, спрямованих на їх виконання.

Опис наслідків реалізації проектних рішень документу державного планування для довкілля, а також для здоров'я населення, у тому числі кумулятивних, синергічних, позитивних і негативних наслідків.

Проведений аналіз виявив потенціал для позитивного впливу проекту генерального плану та плану зонування території (зонінгу) на навколишнє середовище та здоров'я населення. У той же час, були виявлені ризики та потенційні негативні наслідки, що можуть виникнути внаслідок реалізації окремих рішень, прийнятих в проекті містобудівної документації. Реалізація проектних рішень щодо зміни функціонального використання виключного переліку територій для розміщення громадської та садибної забудови може супроводжуватись ризиками забруднення ґрунтових вод при відмові власників підключатися до централізованих мереж водовідведення.

Сповільнення розвитку мережі об'єктів громадського обслуговування (довготривала відсутність закладів дошкільної освіти, закладів загальної середньої освіти, закладів медичної допомоги) призведе до зниження якості та доступності послуг, сприятиме погіршенню умов життєдіяльності та рівня життя населення, спровокує міграцію мешканців села.

Достатньо високими залишаються ризики несвоєчасного та непослідовного виконання проектних рішень щодо інженерної інфраструктури села, пов'язаних з необхідністю залучення великих інвестицій. Через недостатню спроможність населення сплачувати запропоновані комунальні послуги, існує висока ймовірність того, що домогосподарства відмовляться підключатися до нових мереж водопостачання та водовідведення, таким чином відмовляючись отримувати допомогу від централізованого управління послугами.

На основі аналізу та порівняння наявних перспектив розвитку населеного пункту були прийняті варіанти, що в більшій мірі відповідають встановленим цілям екологічної політики на місцевому та регіональному рівні та в більшій мірі сприяють досягненню сприятливого в санітарно-гігієнічному відношенні середовища та підвищують комфортність проживання населення. З метою запобігання, мінімізації та пом'якшення потенційних негативних наслідків, запропоновано ряд заходів. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення. У контексті стратегічної екологічної оцінки містобудівної документації «Генеральний план та план зонування території (зонінг) с. Литвинівка Біловодського району Луганської області» була вивчена наступна альтернатива - «Варіант нульової альтернативи» та його ймовірний вплив на навколишнє середовище.

Заходи передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення. Запропоновані і узгоджені екологічні показники допоможуть місцевим органам влади, а також громадськості, відстежувати вплив на стан довкілля реалізації містобудівної документації, що допоможе зберегти орієнтованість на вирішенні пріоритетних екологічних проблем села і, як наслідок, поліпшити здоров'я населення. Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості. Для моніторингу впливу ДДП на довкілля має бути створений робочий орган, до його складу можуть увійти органи місцевого самоврядування, а також представники громадськості.

На підставі проведеного аналізу зроблено висновок, що розроблена містобудівна документація «Генеральний план та план зонування території (зонінг) с. Литвинівка Біловодського району Луганської області» відповідає документам державного планування вищого рівня, реалізація заходів планової діяльності не спричинить значного негативного впливу на стан довкілля та здоров'я населення. За результатами СЕО надано рекомендації до змісту заходів щодо охорони навколишнього природного середовища та щодо здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

ДОДАТКИ